

E L G U S T P E R L A
L E C T U R A * E L G U

** El Gust per la Lectura*

2010-2011

El club de lectura

L E C T U R A * E L G U
S T P E R L A L E C T U
R A * E L G U S T P E
R L A L E C T U R A * E
L G U S T P E R L A L
E C T U R A * E L G U S
T P E R L A L E C T U
R A * E L G U S T P E

Joan Portell Rifà

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

*** *El Gust
per la Lectura***

2010-2011

El club de lectura

JOAN PORTELL RIFÀ

Subdirecció General de Llengües i Plurilingüisme
Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n citi l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

Índex

Presentació	7
Orientacions per al professorat.....	9
Bibliografia	15
1. Introducció general	17
1. Què és i què no és un club de lectura?	19
2. Què passa amb els joves lectors?	19
3. Per què un club de lectura per a infants i joves lectors?	20
2. Propostes didàctiques.....	21
1. Antecedents.....	23
1.1. El conte a l'escola, a l'institut i a casa	23
1.2. Com parlar de llibres si no se sap què criticar?	25
2. Propostes prèvies per engegar el club de lectura	28
3. Organització d'un club de lectura	29
1. Per on comencem?.....	29
2. Aspectes bàsics.....	30
3. L'objectiu.....	33
4. El primer dia.....	33
5. Per mantenir la flama encesa del club de lectura	34
Avui ens visita un autor	35
4. Més enllà del club de lectura	35
5. Avaluació d'un club de lectura	36
3. Dos exemples pràctics.....	37
1. La programació d'un any amb lectors de 10 a 13 anys.....	39
2. Una sessió amb lectors de 13 a 16 anys	41

Annexos

Annex 1. Pauta per valorar els interessos dels membres del club de lectura	47
Annex 2. Normes bàsiques per al bon funcionament del club de lectura	48
Annex 3. Fitxa del lector	49
Annex 4. Selecció de lectures d'èxit	50
Annex 5. Punts de llibre.....	52
Annex 6. Pauta d'avaluació	53

Presentació

De llegir, se n'aprèn llegint.
Dita popular

El dossier que teniu a les mans és el resultat de l'experiència i la reflexió personals de l'autor a l'entorn dels clubs de lectura. Es tracta de l'experiència d'haver pogut compartir moltes hores amb joves lectors amb l'esperança certa que aquells moments poden esdevenir claus pel seu camí envers el plaer lector. I es tracta també de la reflexió conseqüència d'una aturada imprescindible després d'anys de pràctica, que mercès a aquest dossier ha estat possible de realitzar per posar la base teòrica sempre necessària per fonamentar els beneficis de la lectura col·lectiva.

Aquest document té per objectiu oferir un incentiu als docents i altres persones que d'una o altra manera interaccionen amb els joves lectors a compartir la lectura, perquè s'atreveixin i s'animin a crear clubs d'amics en què els llibres siguin l'excusa per parlar sobre la vida, les esperances, les amistats, l'amor, els temors... I és que, en el diàleg franc, obert i sense límits, s'hi amaga el secret de l'amistat, una relació en què el llibre pot servir de lacre per segellar-la per sempre més.

No s'ha d'oblidar que quan hom participa en un club de lectura cal deixar a casa els galons, despullar-se de la saviesa —si aquesta us ha castigat amb la pedanteria— i deixar que siguin els lectors qui parlin i expressin allò que pensen. I, molt especialment, recordar que hom els ha d'escoltar amb la mateixa devoció i curiositat de quan ens naraven un conte els nostres pares, avis o altres parents més grans.

Les pàgines que segueixen, doncs, constitueixen una guia per portar a la pràctica l'organització d'un club de lectura. A continuació hi trobareu les orientacions per al professorat (objectius, continguts i criteris d'avaluació) i la bibliografia consultada per a l'elaboració de la guia.

A la primera part es fa una introducció general a la temàtica dels clubs de lectura. Se'n delimita l'abast i les característiques generals, i es fa una caracterització del lector infantil i juvenil com a subjecte actiu d'aquest tipus d'activitat complementària.

A la segona part, que pot considerar-se central, es desgranen els diferents passos i possibilitats a l'hora de realitzar un club de lectura, des de les activitats acadèmiques que serveixen d'antecedent, de formació prèvia, fins a l'avaluació, passant per la implementació de l'organització i els mecanismes de funcionament del club.

A la tercera part s'aporten dos exemples pràctics: la programació de tota una temporada amb lectors de 10 a 13 anys i l'execució d'una sessió amb lectors de 13 a 16 anys.

Completen la guia sis annexos amb materials diversos d'aplicació directa a l'hora de la realització del club de lectura.

Orientacions per al professorat

Educació Primària

1 Objectius

- Desenvolupar la competència comunicativa oral per comunicar-se amb els altres, per aprendre, per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
- Desenvolupar la competència en la llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió, i per a la seva participació en les creacions culturals.
- Expressar-se oralment, adequant les formes i el contingut als diferents contextos i situacions comunicatives, i mostrant una actitud respectuosa i de col·laboració.
- Comprendre discursos i explicacions orals que es donen en l'àmbit escolar i en el context social i cultural proper.
- Comprendre textos escrits que es donen en l'àmbit escolar i en el context social i cultural proper.
- Utilitzar adequadament la biblioteca, els mitjans de comunicació audiovisual i les tecnologies de la informació per obtenir, interpretar i valorar informacions i opinions diferents.
- Utilitzar la lectura com a font de plaer i enriquiment personal i apropar-se a obres de la tradició literària.
- Comprendre textos literaris de gèneres diversos adequats quant a temàtica i complexitat i iniciar-se en els coneixements de les convencions específiques del llenguatge literari.

2 Continguts

Dimensió comunicativa

Parlar i conversar

- Participació activa i col·laborativa, en interacció amb el grup, respectant les normes que regeixen la interacció oral (torns de paraula, to de veu, ritme).

- Exposició de temes de manera ordenada i comprensible, i participació activa en els diàlegs o debats, aportant i defensant idees pròpies i defensant o contradient, si cal, les dels altres amb arguments raonats.
- Expressió del pensament de manera coherent i estructurada per satisfer necessitats personals, escolars i socials.
- Interès per participar en les converses i per expressar-se amb claredat i bona pronúncia.
- Adequació del llenguatge a la situació comunicativa en converses informals o relació amb persones més grans.

Escoltar i comprendre

- Comprensió de missatges orals en diferents contextos: activitats d'aula, situacions d'aprenentatge en qualsevol àrea, i en la vida quotidiana.
- Reelaboració i explicació sintètica d'exposicions o explicacions.
- Comprensió de textos audiovisuals i identificació i valoració com a representacions de la realitat.
- Aplicació d'anàlisis crítiques que permetin valorar adequadament l'interès de missatges escoltats i qüestionar-los, si cal.
- Capacitat crítica per comprendre allò que s'ha escoltat i fer-se preguntes a partir dels continguts exposats.
- Interès, atenció i respecte per les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- Lectura silenciosa i comprensió guiada.
- Utilització d'estratègies afavoridores del procés de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura.
- Lectura en veu alta de manera que s'ajusti el to de veu, la velocitat i l'entonació a l'auditori.
- Coneixement del funcionament d'una biblioteca-mediateca de manera que es pugui trobar allò que es busca tan autònomament com sigui possible.
- Interès pels textos escrits com a font d'informació i aprenentatge i com a mitjà de comunicació d'experiències.
- Valoració crítica de la capacitat lectora d'un mateix.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Observació de l'organització interna dels textos per explicar, per descriure, per dir com es fan les coses, per recordar, per opinar, per informar, per expressar sentiments, per divertir-se o per jugar.

Dimensió literària

- Adquisició de l'hàbit de lectura a partir de l'ús de molts estímuls: audició, lectura i memorització de tot tipus de textos, debats a partir d'un tema o autor; biblioteca d'aula i d'escola, revistes escolars, i de les activitats literàries que s'organitzen des de l'escola i de l'entorn proper.
- Audició i visionat de productes audiovisuals adequats a l'edat per fomentar i potenciar el gust estètic.
- Lectura conjunta guiada per aprofundir en el sentit del text, comparar autors, situar-los en l'època, aprendre a fer lectura crítica, així com per practicar algunes estratègies lectores i aprendre a interpretar el llenguatge literari.

- Reconeixement de recursos retòrics en els missatges audiovisuals i les diferents funcions que juguen en el text literari i en altres textos.
- Dramatització de contes, poemes i altres textos literaris adequats a l'edat i als interessos del grup.
- Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre: autor, adaptador, traductor, il·lustrador, editorial, col·lecció, localitat i any d'edició.
- Reconeixement de les dades bàsiques d'una producció audiovisual, pel·lícula, anunci o notícia.
- Comprensió dels llibres de lectura i relats de ficció audiovisual: caracterització dels protagonistes, comprensió de la trama, situació en el temps, comentari d'alguns trets del llenguatge i interpretació del sentit de les il·lustracions.
- Coneixement del funcionament de les biblioteques per saber on es poden trobar llibres per a la seva edat i de temes del seu interès.
- Coneixement del funcionament d'una biblioteca virtual per trobar-hi novetats, recensions de llibres, opinions de lectors, recomanacions d'obres, de temes o d'autors.
- Participació en les converses, debats o presentacions de llibres al grup classe.
- Expressió d'impressions personals després de les lectures i adopció d'una posició crítica.
- Coneixement i valoració del text literari com a vehicle de comunicació i d'interacció, com a fet cultural i com a possibilitat de gaudiment personal.

3 Criteris d'avaluació

- Valorar la participació activa en les converses de classe i l'ús d'un llenguatge comprensible per a les funcions bàsiques. Saber escoltar els altres i respectar els torns de paraula.
- Comprendre produccions orals provinents de diferents mitjans. Tenir capacitat per fer-ne una síntesi també oral a partir de les idees principals.
- Exposar temes de producció pròpia oralment amb preparació prèvia, i adaptant l'entonació, el to de veu o el gest a la situació comunicativa.
- Comprendre autònomament textos escrits (contes, poemes, articles, fullets informatius, entre d'altres).
- Saber respondre i formular preguntes referides als textos que s'han llegit o mirat.
- Conèixer el funcionament d'una biblioteca –també de les virtuals–, per localitzar llibres de coneixements i lectures literàries.
- Utilitzar programari per comunicar-se amb l'exterior: correu electrònic i entorns virtuals de comunicació.

Mostrar comprensió dels llibres de literatura: saber explicar com són els protagonistes, la trama, els escenaris. Valorar el llenguatge i la il·lustració. Saber-ne fer una valoració global.

Educació Secundària

---

1 Objectius

- Aconseguir la competència comunicativa oral, escrita i audiovisual en les llengües de l'escola per comunicar-se amb els altres, per aprendre, per expressar les opinions i concepcions personals, apropiar-se de les riqueses culturals i transmetre-les i satisfer les necessitats individuals i socials.
- Aconseguir la competència en la llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió, i per a la seva participació en les creacions culturals.
- Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos, i per participar en la vida social.
- Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment, per escrit o en suport audiovisual, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, adoptant una actitud respectuosa i de cooperació.
- Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural tot valorant la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.

2 Continguts

Dimensió comunicativa

Participació en interaccions orals, escrites i audiovisuals

- Participació en les interaccions orals, escrites i audiovisuals que tenen com a eix la construcció de la relació social.
- Participació en activitats de relació social i comunicació amb altres comunitats escolars, amb l'entorn immediat al centre i amb la societat en general.
- Participació en interaccions per mitjà del correu electrònic i entorns virtuals de comunicació.
- Ús d'estratègies comunicatives per reformular els missatges i adaptar-se als interlocutors en contextos multilingües d'interacció.
- Participació activa i crítica en converses i situacions comunicatives orals pròpies de l'àmbit acadèmic, especialment en aquelles necessàries per a l'exposició d'informació i per als intercanvis d'opinió.
- Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels coneixements i de les idees, i per a la regulació dels processos de comprensió i expressió propis de tot procés d'aprenentatge, i tant en activitats individuals com en les del treball cooperatiu.
- Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels sentiments propis i aliens, i per a la regulació de la conducta.
- Coneixement de les diferències entre els usos orals informals i formals de la llengua i consciència de les situacions comunicatives en què resulten adequats.

- Pràctica de procediments bàsics d'assertivitat i de manteniment de les pròpies conviccions en la interacció amb altres parlants.
- Participació en debats de temes acadèmics o escolars pautats i reglamentats.
- Ús de les diferents estratègies comunicatives que ajuden a l'inici, manteniment i finalització de les interaccions i desenvolupament de les dificultats de comunicació amb l'ús d'elements verbals i no verbals que faciliten la realització de les interaccions.
- Actitud de cooperació i respecte crític envers les diferències d'opinió en les situacions de treball cooperatiu.
- Comprensió i interpretació de textos orals, escrits i audiovisuals de la vida quotidiana, de les relacions socials i dels mitjans de comunicació.
- Comprensió de textos orals, escrits i audiovisuals de la vida acadèmica de l'alumnat amb atenció a l'obtenció i comunicació d'informació dels diferents mitjans i suports utilitzats per a la construcció del saber propi de cada disciplina.
- Anàlisi de seqüències audiovisuals procedents dels mitjans de comunicació, com a base per a l'exercitació de situacions de conversa, expressió d'opinió i d'argumentació.
- Identificació del posicionament de les tesis dels interlocutors i la defensa de les idees en els textos que expressen el perquè de les coses o el raonament i les argumentacions.
- Cerca d'informació i hàbits de consulta per comprendre i ampliar el contingut dels missatges, utilitzant estratègies prèvies a la cerca i amb el recurs de fonts diverses.
- Ús de tècniques d'anàlisi del contingut de textos orals, escrits i audiovisuals.
- Valoració crítica en l'acceptació del contingut de missatges orals, escrits i audiovisuals, tot contrastant-la amb els coneixements propis i sospesant les causes i les conseqüències de les idees exposades.

Expressió de missatges orals, escrits i audiovisuals

- Producció de textos orals, escrits i audiovisuals a partir d'intencions i contextos comunicatius diversos.
- Elaboració de textos orals, escrits o audiovisuals ben estructurats, a partir de les idees obtingudes en textos escrits o audiovisuals elaborats en diferents llengües i suports.
- Utilització autònoma de la biblioteca-mediateca del centre, així com de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'informació.
- Ús dels elements lingüístics i discursius essencials per a la cohesió interna de les idees dins dels textos orals, escrits o audiovisuals.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Identificació i ús d'elements lingüístics bàsics i habituals en la comunicació oral i escrita.
- Identificació i coneixement de les característiques dels discursos argumentatius, expositius, administratius elaborats, i de la conversa formal.
- Identificació d'alguns mecanismes textuais que donen agilitat al discurs, amb especial atenció als connectors útils per introduir un tema, relacionar idees, posar èmfasi, donar detalls, introduir conclusions, indicar causa, finalitat, condició, objecció, posicionament davant de diverses opcions.
- Interès per desenvolupar un pensament crític, obert i flexible en els processos comunicatius i en el context de l'aula i fora d'aquesta.

Dimensió estètica i literària

- Lectura autònoma o guiada, en funció del grau de complexitat, d'obres o fragments de literatura adequades a l'edat.
- Coneixement d'obres i autors de literatura universal més significatius en el temps, a partir de fragments comentats, visionat de materials audiovisuals o vídeos, assistència a representacions teatrals, recitat de poesies, audicions de poemes musicats.
- Reflexió sobre els elements que fan que una obra sigui considerada «clàssica» i sobre l'actualitat dels temes de les obres que han mantingut la seva vigència a través del temps.
- Ús d'estratègies i tècniques que ajudin a analitzar i interpretar el text literari: el comentari oral.
- Lectura comentada i expressiva de contes i novel·les que ofereixen estructures i veus narratives diferents.
- Lectura comentada i recitat de poemes, tot comparant el tractament de temes recurrents en diferents autors i períodes literaris, i valorant la funció dels elements simbòlics i dels recursos retòrics i mètrics en el poema.
- Lectura comentada i dramatitzada d'obres de teatre o fragments, tot valorant algunes innovacions en els temes i en les formes.
- Utilització autònoma de la biblioteca del centre, de les de l'entorn, de les biblioteques virtuals i webs per al foment i orientació de la lectura.
- Desenvolupament progressiu de l'autonomia lectora i de la consideració de la lectura com a font de coneixement d'altres persones, èpoques i cultures.
- Lectura, anàlisi i ús d'altres llenguatges estètics: el cinema i la seva relació amb obres literàries a partir de lectures, visionats i anàlisi de textos coneguts, propers als interessos i gustos de l'alumnat o obres de significació en la història de la cultura.

3

Criteris d'avaluació

- Participar activament i reflexivament en interaccions orals, escrites i audiovisuals per a l'aprenentatge i per a les relacions socials.
- Comprendre textos (orals, escrits i audiovisuals) expositius i argumentatius per a l'expressió d'idees i raonaments, expositius per a la presentació de treballs i informes conversacionals per a l'obtenció d'informació
- Mostrar interès per la millora de l'expressió oral, escrita i audiovisual pròpia i aliena, i respectar les opinions d'altri.
- Exposar una opinió ben argumentada sobre la lectura d'una obra completa adequada a l'edat; avaluar l'estructura i l'ús dels elements del gènere, l'ús del llenguatge i el punt de vista de l'autor; situar el sentit de l'obra en relació amb el context històric i cultural i amb la pròpia experiència.
- Utilitzar els coneixements literaris en la comprensió i la valoració de textos, tot tenint en compte alguns temes i motius recurrents, les característiques del gènere, el valor simbòlic del llenguatge poètic i la funcionalitat dels recursos retòrics del text.
- Participar activament en el treball col·laboratiu.

Bibliografia

- ABEYÀ, Elisabet (ed.). *M'expliques un conte?* Barcelona: Associació de Mestres Rosa sensat, 2010. (Temes d'Infància; 63)
- Alonso, Pura [et al]. «Primer encuentro de clubes de lectura: Biblioteca Pública del Estado de Guadalajara». *Educación y Biblioteca* [Madrid] (2000), núm. 113; 4 -12.
- ARANA PALACIOS, Jesús; GALINDO LIZALDRE, Belén. *Leer i conversar. Una introducción a los clubes de lectura*. Gijón: Trea, 2009.
- BRIGGS, Asa.; BURKE, Meter. *De Gutenberg a internet. Una historia social de los medios de comunicación*. Madrid: Santillana, 2002.
- BOLAND, Elisa. «Recomendar libros a los adolescentes y a los jóvenes, una propuesta bibliogràfica» [article en línia]. *Imaginaria* (20 març 2002), núm. 73. <<http://www.imaginaria.com.ar/07/3/boland.htm>> [Consulta: 12 setembre 2009]
- CALVO, Blanca. *Recetas para un club de lectura* [en línia]. Biblioteca de Guadalajara. <<http://www.educarm.es/templates/portal/ficheros/websDinamicas/25/recetasparaunclubdelectura.pdf>> [Consulta: 7 febrer 2011]
- CARRILLO, Mercè. *Llegim plegats: històries dels clubs de lectura*. Barcelona: Angle, 2008.
- CERRILLO, Pedro; YUBERO, Santiago. *La formación de mediadores para la promoción de la lectura*. Cuenca: CEPLI, 2003.
- CERRILLO, Pedro; LARRAÑAGA, Elisa; YUBERO, Santiago. *Libros, lectores y mediadores*. Cuenca: Ediciones de la UCLA, 2002.
- COLOMER, Teresa. *La formació del lector literari*. Barcelona: Barcanova, 1999.
- ESCARDÓ, Mercè. *La biblioteca, un espai de convivència, un espai educador*. Parets del Vallès: l'Ajuntament, 2002.
- HERSENT, J. F. «La cultura de los adolescentes: ruptura y continuidad. ¿Pero qué leen los adolescentes?». A: *XII Jornadas de Bibliotecas Infantiles, Juveniles y Escolares*. Salamanca: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2004.
- MANGUEL, Alberto. *Una historia de la lectura*. Madrid: Alianza, 1998.
- *Opening the book* [en línia]. [s.l.: s.n., 200?]. Disponible a: <www.branching-out.net>. [Consulta: 10 agost 2009]
- PAGÈS JORDÀ, Vicenç. *De Robinson Crusoe a Peter Pan. Un cànon de literatura juvenil*. Barcelona: Proa, 2006. (La mirada; 74)
- PORTELL, Joan (ed.). *M'agrada llegir. Com fer els teus fills lectors*. Barcelona: Ara Llibres, 2004.
- SÁNCHEZ CORRAL, Luis. «El texto y la competencia literaria infantil y juvenil». A: CERRILLO, Pedro. *La formación de mediadores para la promoción de la lectura*. Cuenca: CEPLI, 2003.

- VAN RIEL, Rachel; FOWLER, Olive. *Opening the book: finding a good read*. Bradford: Bradford libraries, 1996.
- VENTURA, Laia. «Els clubs de lectura infantil i juvenil, una manera d'estirar el fil per conèixer un llibre i compartir-lo». *Faristol* [Barcelona] (novembre 2009), núm. 65; p. 8 a 11.

E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R

Introducció general

E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A

1 Què és i què no és un club de lectura?

Un club de lectura es pot definir com un grup de persones que es posen d'acord a llegir el mateix llibre i després reunir-se per parlar-ne. Aquesta trobada pot ser presencial o virtual, ja sigui en el marc d'una biblioteca pública o d'un institut, o en una hora i un dia concret, per expressar les pròpies opinions en les xarxes socials d'Internet o en un bloc.

El club de lectura es trobaria a la cruïlla de la conversa informal i la conferència magistral. I és que el club de lectura obre les portes a la participació de tothom, anima que cadascú aporti la seva visió sense restriccions i amb la seguretat que, es digui el que es digui –sempre entre els marges del respecte pels altres–, serà escoltat i valorat en la justa mesura. Però, al mateix temps, gaudeix de la presència d'un dinamitzador, habitualment un coordinador docte en literatura ja sigui perquè és bon lector, coneix bé l'autor de qui es parlarà o ha investigat a fons sobre el moviment en què s'inscriu el llibre o la seva importància. És a dir, el club de lectura gaudeix –o hauria de gaudir– d'un ambient distès i desenfadat, on la gent va a buscar un cert escalf social, i de les aportacions encertades del coordinador que gestiona, organitza, enriqueix, dirigeix, anima, introdueix... la trobada. Aquests serien els paràmetres entre els quals trobaríem la majoria de clubs de lectura d'adults.

Perquè un d'aquests clubs de lectura d'adults sigui un èxit no cal cap incentiu especial. La gent que hi participa ho fa de forma desinteressada, ja que la lectura i (en menys mesura segons cada participant) la voluntat d'adquirir cultura o de conèixer gent nova, entre d'altres interessos, fan que els lectors assisteixin a les sessions.

2 Què passa amb els joves lectors?

El club de lectura juvenil ha de trobar algun incentiu que el faci atractiu als joves i, per l'etapa adolescent que viuen en aquells moments, la dimensió social i comunicativa hi pren un paper essencial. La motivació que pot portar un jove lector a participar en un determinat club a voltes pot estar més relacionada amb les relacions socials que genera que no pas amb la proposta lectora que ofereixi.

En l'actualitat, quan dialogar és una activitat minvant i fer-la petar sembla haver deixat de ser un costum social, un club de lectura entre joves també té una dimensió social i comunicativa. I aquesta és, potser, la clau perquè un club de lectura tingui èxit entre els joves lectors. I és que els clubs de lectura de joves estan subjectes a algunes normes diferents a les dels clubs destinats a persones adultes.

Però, atenció, un club de lectura no hauria de ser:

- un espai on parlar de tot i perdre de vista els llibres. És per això que la feina del coordinador és essencial perquè això no passi;
- un cenacle per a la demostració del coneixement d'un sol participant a fi i efecte de consolar el seu ego;
- un lloc d'escarni públic d'aquell que s'atreveix a expressar els seus sentiments o emocions a l'entorn de l'experiència de llegir; ans al contrari, s'han de saber valorar les aportacions personals de tots i cadascun dels participants.

Més complicat és que, curós com pot arribar a ser un adolescent per allò que diran els altres de la seva opinió, n'hi hagi molts que tinguin dificultats per expressar-se i mantinguin una actitud poc comunicativa. És aleshores quan s'han de treure les eines del bon dinamitzador i provocar el debat, aconseguir que s'hi impliquin i que aportin diferents visions.

En els darrers cursos de primària i durant tota la secundària, els nois i noies comencen una etapa diferent: l'adolescència. Al llarg d'aquests anys de canvis físics importants, també se succeeixen els canvis d'enfocament social: la seguretat de l'entorn familiar, que fins aleshores ha donat tranquil·litat al nen o a la nena, canvia de direcció i s'enfoca vers els amics, base de molts dels seus comportaments a partir d'aleshores. És una època en què la dimensió social de tot allò que es fa i no es fa amb els amics pren una importància cabdal.

Els joves que participin en un club podran començar a assaborir un gust nou per la lectura: s'adonaran que un llibre té més d'una dimensió. A més del vessant narratiu, excessivament valorat fins aleshores amb resums o narracions orals que responen al treball escolar del tipus «escriu o explica en veu alta què passa en el llibre», els joves lectors podran començar a entreveure que, darrere d'un relat, hi ha un autor, una època, una idea o pensament desenvolupat a través d'un personatge, etc. Aquesta porta que s'obre i que permet descobrir altres viaranyes més enllà de l'argument, per a molts dels lectors pot esdevenir una descoberta que els farà còmplices d'una lectura més profunda. Es tracta d'un aprenentatge que transcendeix els objectius immediats de les classes de llengua i literatura.

A més, llegir un llibre en un club, sabent que són diversos els lectors que en aquell mateix moment poden estar vivint les mateixes experiències en la seva imaginació, porta a un grau de complicitat de gran interès amb la resta de membres. També la motivació per expressar allò que hom ha sentit durant la lectura –sentiments, emocions...–, mesclada amb la voluntat d'encertar en el judici del llibre, porta que la lectura del jove lector sigui més profunda, més analítica que no pas la que faríem amb una lectura d'esbarjo i divertiment.

Estudis recents han explicat que un lector es construeix a partir d'influències diverses: l'escola, la família, els companys de feina... Entre tots poden exercir una pressió sobre el *no lector* que, fins i tot d'adult, es reenganxa o descobreix el plaer de la lectura. Aquests estudis, així mateix, han observat que un dels elements principals pels quals un nen es converteix en lector és que totes aquestes influències s'executin al mateix temps, i millor com més siguin en nombre. Encara no indiquen res sobre si, en el marc d'un pla de lectura, es poden efectuar coordinadament, ja que actuacions d'aquesta mena són massa recents per poder-ne recollir els fruits. Per això els clubs de lectura poden esdevenir un pol nou i dinàmic d'atracció envers la lectura, una estratègia a tenir molt en compte a l'hora d'incloure aquell alumnat amb dificultats relacionades amb la lectura, sovint perquè l'han obligat a mantenir una relació estreta amb l'educació. El club de lectura com a tal se situa com una activitat complementària, que transcendeix el currículum.

També hem de tenir en compte que un club de lectura, on les opinions s'expressen amb franquesa, claredat i sinceritat, contribueix al desenvolupament de la competència en llengua oral dels participants. Aprendre a expressar-se bé, a tenir un discurs endreçat, a utilitzar un vocabulari ric, té i tindrà beneficis evidents en el futur del jove lector: li permetrà defensar millor les seves idees, aconseguirà presentar-se de forma clara davant els altres i la percepció dels altres envers ell millorarà perquè el tindran en més bon concepte i, en definitiva, desenvoluparà millor la seva competència social.

Així mateix, un club de lectura pot esdevenir, mercès a una acurada selecció dels títols, el pont entre la lectura infantil i la lectura d'adult.

Un club de lectura, sigui en el marc d'un centre escolar o d'una biblioteca pública, ha de convertir-se en un espai de llibertat d'expressió, de complicitat lectora, que passi a ser un pol de trobada juvenil que ajudi a la creació de teixit social, expressió i formació literària i cultural. Per tot això i, molt especialment, pel gaudi que proporciona als participants, el club de lectura és sempre una iniciativa positiva, independentment de l'àmbit, escolar o més ampli, en què s'organitzi.

E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R

2

Propostes didàctiques

E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A

En el procés de construcció, dinamització i consolidació d'un club de lectura hi intervenen múltiples factors que poden fer que aquesta estratègia de difusió del gust per la lectura sigui un èxit o un fracàs. Amb l'objectiu clar de donar pautes concretes i experimentades de com posar en marxa i dinamitzar un club de lectura, aquest apartat ofereix propostes didàctiques basades en diferents temps d'execució. És a dir, propostes situades en els inicis de l'educació reglada i no reglada dels nens i les nenes; propostes a aplicar poc abans de l'inici del club; propostes durant i després de l'aplicació d'aquesta estratègia, així com altres estratègies de fàcil aplicació perquè el club de lectura no esdevingui un nucli tancat en si mateix, on es faci impossible l'entrada de nous membres.

1 Antecedents

1.1 El conte a l'escola, a l'institut i a casa

Narrar contes és l'entrada al món de la imaginació, l'accés a la lectura literària, la porta a descobrir un món que aporta al lector la capacitat de fabular i, molt especialment, de compartir. És en aquests primers passos pel món del conte que cal vetllar perquè el nen estigui acompanyat de diferents «padrins» que el guiïn. És necessari, doncs, que tot el seu entorn educatiu es posi d'acord per abordar la narració de contes des de tots els fronts possibles. L'escola ha de tenir clar que, al llarg de tota l'escolaritat, el conte ha de ser un element present en el dia a dia dels nens: contes d'emocions i propers per a nens petits, contes d'aventures per a nens més grans, contes de terror o d'amor per a preadolescents...

Dins del marc del Pla de Lectura de Centre cal tenir molt en compte que el conte ha de ser un dels pilars principals. L'escola, a més, ha de dissenyar estratègies per millorar i augmentar els moments lectors, les estones en què el conte es converteix en motiu de trobada entre companys de qualsevol edat.

Així, per exemple, el centre hauria de programar un pla de narracions orals per a totes les edats, que tingués en compte totes aquelles possibles estratègies perquè la narració de contes a classe no es vagi perdent a mesura que els nens i nenes es fan grans.

- Des de P3 a segon de primària, els nens i nenes han de sentir contes orals de tota mena (faules, llegendes, rondalles, contarelles...) a fi i efecte que vagin reconeixent els diferents elements propis del conte com ara:
  - les fórmules d'entrada (*Hi havia una vegada..., En aquell temps que les oques tenien dents...*) i de fi de conte (*Conte contat, conte acabat, Vet aquí un gos, vet aquí un gat, i aquest conte ja s'ha acabat*);
  - els diferents personatges que poden formar part d'un conte –protagonistes, antagonistes... – com són les bruixes, els dimonis, els cavallers i les princeses, els herois sense voler com ferrers, sastres i altres, els nens i nenes com Ton i Guida, el Petit Polzet..., o animals com gats, gossos, guineus o llops. Tot plegat ajudarà a crear uns referents culturals comuns;
  - les frases o estrofes repetides com serien, a tall d'exemple, el famós *Patufet! On ets? A la panxa del bou on no hi neva ni plou*, o aquell tan dolç de *Ai, rateta, rateta, tu que n'ets tan boniqueta, que et voldries casar amb mi jo que en sóc galant fadrí?*

Així mateix, també s'ha de buscar diversitat de contes segons origen geogràfic, ja sigui tenint sempre com a referent els nostres grans recopiladors com Joan Amades, Enric Valor o Antoni Maria Alcover, narradors de tradició universal com Charles Perrault, els germans Grimm o Hans Christian Andersen, fins acabar amb contes del Pròxim Orient, recopilats en les famoses *Mil i una nits*, o de l'Extrem Orient, del Japó o la Xina;

- A partir de cicle mitjà es fa necessari introduir contes en què l'aventura sigui un element cabdal: contes de colles, contes clàssics amb protagonistes joves i altres. També pot ser el moment de començar a

introduir contes per capítols, que s'encadenin fins a completar una història completa, així com contes on, amb el nus conductor d'un mateix protagonista, es vagin succeint diferents fets en sessions espaiades per dies o setmanes, per tal de despertar l'interès per la història.

- A cycle superior, els nens han de començar a observar que els contes no només són una narració basada en una trama en què hi passen més o menys coses, sinó que la narració breu també pot tenir un transfons de denúncia. És el moment de narrar contes de més d'una sessió o iniciar lectures en veu alta que permetin conèixer a fons un personatge i implicar-se en la història especialment significativa pel seu transfons. És el moment de començar a narrar contes com *El club de la cistella*, d'Àngel Burgas (La Galera, 2007) o *El camí del far* de Miquel Rayó (Edebé, 2000).
- A l'ESO, el conte no només ha de tenir un paper important per conèixer aquest gènere, sinó que pot ser de gran utilitat perquè els adolescents aprenguin a narrar contes de por, de terror, d'amor... Un aprenentatge que de ben segur els serà de gran utilitat per expressar més i millor els seus sentiments. És a dir, el departament corresponent hauria de ser capaç de programar la inclusió del conte oral com a estratègia que desenvolupa moltes competències. Aquesta tasca es pot realitzar amb:
  - narració oral de contes de gèneres diversos a partir de recuperar alguns dels contistes més universals de tots els temps: Anton Txèkhov, Edgar Allan Poe, Robert Louis Stevenson, Pere Calders o Manuel de Pedrolo, entre d'altres. Tots aquests contistes han deixat un llegat ric i variat de narracions de gènere realista, còmic, tràgic, de terror... que farà les delícies dels joves;
  - lectures col·lectives de contes en sessions monogràfiques sobre algun autor;
  - lectures col·lectives sobre algun subgènere de la contística, ja sigui de caire còmic, fantàstic, terrorífic, etc.

Un altre element a tenir en compte a l'hora de desenvolupar la narració oral al centre és la implicació de tota l'escola en el procés lector de l'alumnat, independentment de l'edat i nivell de cadascú. Cada vegada més han aparegut a les escoles els anomenats «padrins lectors». Aquesta activitat demana la implicació de tot el centre. Els més grans, habitualment els cursos de cycle superior o, si hi ha possibilitats, els de primer cycle de l'ESO, a títol individual apadrinen els nens d'educació infantil. És interessant que aquest apadrinament no es doni només de forma puntual, és a dir, només per a una activitat o per a un dia en concret, sinó que es pot dissenyar de manera que els de cinquè apadrinin els nens i nenes de P3, de manera que, l'any següent, quan els més grans ja estiguin a sisè, continuïn apadrinant els mateixos nens i nenes, que aleshores ja estaran a la classe de P4. La tasca d'aquests padrins és explicar contes als més petits llegint el text d'àlbums, acompanyant la lectura dels nens, llegint llibres d'il·lustracions en veu alta, teatralitzant petits fragments de llibres, preparant lectures en veu alta i, en definitiva, ajudant-los en l'aprenentatge de la lectura, acompanyant...

Aquesta tasca d'apadrinament, per experiència, no només beneficia els nens i nenes més petits en el seu camí lector, sinó també la convivència del centre, ja que el grau d'implicació dels més grans envers els més petits ultrapassa la relació didàctica per a la qual inicialment està dissenyada.

La biblioteca escolar i la biblioteca pública han de treballar conjuntament per la promoció del conte en tots els àmbits. En l'àmbit escolar, és recomanable portar a terme aquestes actuacions:

- aportació de novetats, que poden ser adquirides en dates assenyalades i difoses posteriorment a partir de l'elaboració de bibliografies que s'entreguin amb els informes de cada avaluació;
- generació de sinergies per a la promoció de lectures a classe, com seria la presentació de les novetats en horari lectiu a fi i efecte de despertar-ne l'interès;
- formació de mestres i professorat en el coneixement del saber popular i de la narració oral, amb cursos per aprendre a narrar contes orals;
- inclusió de contes en totes les àrees del currículum.

En l'àmbit de la biblioteca pública cal incidir-hi d'aquesta manera:

- oferta de serveis a escoles amb contacontes o presentacions d'autors a la mateixa biblioteca;
- aportació de fons d'àlbums, reculls de contes i altres suports, mercès a préstecs de lots de llibres al centre, sense les dates de retorn pròpies de l'usuari privat;
- assessorament en les adquisicions, col·laborant perquè l'escola intervingui en la selecció de llibres per a la biblioteca i a la inversa.

Finalment no podem oblidar l'entorn més proper de l'alumnat. La família ha d'assumir la part que li correspon com a transmissora d'una determinada cultura. Els pares i les mares, i fins i tot els avis i àvies, han de saber que explicar un conte no només és la porta d'entrada a la lectura, sinó que és una bona manera d'enfortir els llaços afectius entre el lector adult i el nen o nena, apel·lant a les emocions que deixen màcula. Així, com a exemple, una activitat que s'ha observat d'especial interès està vinculada a les conegudes com a «maletes o motxilles viatgeres», una activitat en què escola i pares van a la una per potenciar els llibres a casa:

- Coordinadament, l'associació de pares i mares (AMPA), la biblioteca del centre i també la biblioteca pública preparen lots de llibres, un per a cada una de les classes. Aquest lot pot contenir suports de tota mena: llibres, revistes, pel·lícules..., majoritàriament dirigits als nens i nenes, però també per a pares i mares. Aquests lots són col·locats en maletes o motxilles. Cada lot és lliurat, per rigorós ordre, a un alumne de la classe, que se l'emportarà a casa al llarg d'una setmana. En aquest temps, els pares han de prendre el compromís de consultar el contingut de la maleta acompanyant el seu fill o filla en la lectura dels materials. Aquest procés segueix l'ordre establert i recomença quan la maleta o motxilla ha passat per totes les mans. Sempre cal estar amatent a l'estat de la maleta, tot revisant-ne, modificant-ne i ampliant-ne el contingut.

Des de l'AMPA es poden dissenyar estratègies per al foment de la lectura des dels inicis. Així, els pares i les mares poden participar activament en:

- Cursos o xerrades, que es poden organitzar de forma coordinada amb AMPA d'altres centres, a l'entorn de com promocionar el llibre i la lectura a casa.
- Cursos de formació de contacontes oberts a tots els pares i mares.
- Elaboració de bibliografies segons l'època de l'any, segons temàtiques, segons edats..., a fi i efecte d'assessorar els pares i mares en l'adquisició de llibres per a aniversaris i festes assenyalades.
- Oferiment de visites a la biblioteca del barri o del poble i a biblioteques especialitzades.

1.2 Com parlar de llibres si no se sap què criticar?

Massa vegades, a mesura que l'alumnat creix, sembla que la necessitat d'adquisició de continguts és més important. S'oblida que la lectura en veu alta, que una estona privada de silenci lector o el debat a l'entorn d'una lectura en comú pot tenir més rellevància que altres activitats.

A voltes, massa centrats en l'anàlisi nuclearitzat sobre un aspecte concret del text, perdem la perspectiva de l'obra com un tot. És per això que, a mesura que creixen, els nens han d'anar adquirint major competència literària, una competència que fa viable la interacció entre el lector i el text per tal que, posteriorment, els debats en el club de lectura tinguin també una base literària ferma.

Per desenvolupar aquesta competència es poden:

- Fer lectures dramatitzades de textos teatrals. Aquesta estratègia pot consistir simplement en la lectura de textos teatrals en què cada lector representi un personatge. S'intentarà que els lectors aprenguin a vocalitzar correctament, tot accentuant el to de l'obra a mesura que es vagi desenvolupant la lectura.

- Desenvolupar lectures de textos poètics tenint cura de l'entonació adequada al contingut del text, intentant mantenir un to correcte que en potenciï els elements més significatius per facilitar-ne la comprensió. És important que, en la recitació d'un poema, la veu flueixi pel text recolzant-se en la rima que n'accentua la musicalitat, i fugir de la simple recitació que només en demostrï la capacitat de memorització.
- Realitzar comentaris col·lectius i crítics a classe per conèixer els elements bàsics d'un text com són:
  - reconèixer els elements descriptius dels personatges, tant des del punt de vista físic com de caràcter,
  - reconèixer l'estructura bàsica d'un conte o d'una novel·la –inici, nus i desenllaç- i com aquests poden ser més o menys oberts o tancats segons la intencionalitat de l'autor,
  - saber diferenciar bé l'autor del protagonista i del narrador, tres elements diferenciats que ajuden a entendre millor el text,
  - observar l'estructura dels capítols i com la trama del text flueix al seu través, és a dir, com s'obren i es tanquen històries, com convergeixen o divergeixen en un moment determinat, com aquesta estructura és clarament desitjada per l'autor per mantenir la tensió del lector, etc.,
  - descobrir les diferents veus narratives –primera, segona, tercera o narrador omniscient– que poden ajudar a aproximar o a allunyar el text del lector,
  - descobrir els secrets dels diàlegs i la seva estructura, tot observant com es desenvolupen, flueixen o s'encallen segons la capacitat narrativa de l'autor,
  - aturar-se a observar el lèxic emprat i el perquè d'aquest, segons l'origen del parlant, segons el registre de la novel·la, segons l'època en que va ser escrit el text...

I molts altres elements que ajudaran a establir el lèxic i la terminologia necessaris per tal que, posteriorment, en el club de lectura, un lector tingui les armes suficients per fer una anàlisi formal del text.

- Oferir guions complets i exhaustius per desenvolupar una crítica literària. I és que escriure crítica literària és una forma d'aprofundir més i millor en el llibre, és traspasar la porta del «m'ha agradat» o «no m'ha agradat» que massa vegades impera en el comentari lleuger a l'entorn d'una novel·la. Però fer crítica és, especialment, fer un acte de reflexió amb un mateix i entendre que aquella lectura ens ha deixat màcula, o no. Per escriure crítica cal fer-se necessàriament quatre preguntes que ajuden a reconèixer les qualitats o els defectes de l'obra:

1a) Quina era la intenció de l'escriptor?

2a) Va aconseguir expressar-la?

3a) Valia la pena escriure el que va escriure?

4a) Quin significat permanent té la seva obra en la història de la literatura?

L'exercici d'escriure crítica ha de permetre que un altre lector en conegui una opinió diferent a la pròpia i, per tant, la crítica ha de deixar clar per què li ha agradat o no un llibre. La crítica no ha de ser un simple exercici de destrucció sistemàtica, sinó que el mestre o el professor ha de vetllar perquè qualsevol opinió que s'expressi per escrit estigui fonamentada. I és que el terme «crítica» ha de prendre tot el seu significat.

- Conèixer i llegir exemples concrets que permetin descobrir els elements propis d'una obra. És així com es poden buscar obres en què s'utilitzi:
  - la primera persona en la seva narració, com pot ser tot el gènere epistolar o bé la novel·la *M* de Lolita Bosch (Cruïlla, 2006),
  - la segona persona, com a *El cementiri del capità Nemo*, novel·la de Miquel Rayó (Baula, 2004),
  - la tercera persona i el narrador omniscient, que és el més utilitzat en la narrativa dels coneguts com

a «clàssics». Així, a tall d'exemple, es poden presentar novel·les com *L'illa del tresor*, de Stevenson; *Vint mil llegües de viatge submarí*, de Jules Verne, o *El senyor dels anells*, de JRR Tolkien.

- Conèixer i observar les característiques pròpies dels gèneres i dels subgèneres literaris. És important que el teatre o la poesia deixin de ser els grans desconeguts o només observats com a simple exercici d'anàlisi literària i passin a ser lectures habituals dels nens i nenes. I la millor manera és llegint-los, coneixent-los i gaudint-ne de debò. A partir de la lectura:
  - en la narrativa, s'han de conèixer els elements que li són propis i, molt especialment, analitzar els diferents subgèneres;
  - en el teatre, se n'observaran els elements metaliteraris com són les acotacions, les descripcions dels escenaris o l'estructura en escenes i actes;
  - en la poesia, se'n coneixerà la rima, l'estructura en versos i estrofes o, fins i tot, la narrativa poètica com a subgènere que trenca els esquemes presentats.
- Reconèixer els paratextos com a elements que poden ajudar a la selecció d'un llibre:
  - contraportada,
  - índex,
  - biografia,
  - apèndix,
  - cobertes,
  - il·lustracions, si aquestes només pretenen il·lustrar algun passatge,
  - elements promocionals com sobrecoberta, guardes, detalls...
- Preparar la visita d'un autor o autora. Aquestes visites, com bé apunta el mestre i escriptor Jaume Cera en el llibre *M'agrada llegir* (Barcelona: Ara llibres, 2004) tenen un abans, un durant i un després.

Abans de la visita s'haurien d'assegurar alguns punts que potser semblaran evidents, però que convé deixar-ne constància escrita, perquè allò que hauria de ser evident no ho és sempre:

- Cal que hi hagi una persona o unes persones –poden ser un grup de nens i de nenes– responsables d'acollir amb deferència la persona convidada.
- Cal haver-se llegit el llibre o els llibres, sobretot per part del docent responsable del grup.
- Cal posar en comú les preguntes que es volen fer. L'espontaneïtat no és gaire educativa i sovint es pregunta el que ja s'hauria de saber prèviament. El paper del docent es fonamental a l'hora d'ensenyar a preguntar o d'ajudar a formular interrogants amb sentit; sobretot, ha de suggerir preguntes relacionades amb els aspectes formals del text i amb el procés de creació de l'obra.
- Cal que cada alumne sigui protagonista d'alguna cosa. Tothom hauria de tenir assignat un paper o poder formular alguna pregunta, perquè el fet de comunicar-se directament amb un escriptor té una càrrega emotiva molt especial.

Mentre es fa l'activitat, convé tenir present el següent:

- Cal presentar l'autor o autora i demostrar-li que ens interessa. Cal haver-ne preparat la biografia i la bibliografia per fer-la pública. Per a aquesta difusió podem utilitzar recursos diversos: un CD, un mural, una redacció...
- No és imprescindible seguir un ordre en les preguntes i convé deixar temps per a aquelles preguntes que sorgeixen durant la sessió.
- Cal enregistrar el que diu la persona convidada i estalviar a l'alumnat que copiï tot el que diu.

- Cal evitar convertir l'autor o autora en àrbitre dels treballs que s'han preparat. Per exemple, no el farem seure i li farem llegir treballs dels alumnes perquè els valori, perquè valorar un treball fet per l'alumnat és una experiència fràgil que mereix tot el respecte del món i exigeix que l'avaluador conegui, a més del text, el context del seu autor o autora.
- Cal no sotmetre el convidat a proves que desmereixin la seva feina. Per exemple, no li demanarem que improvisi un conte. Amb peticions com aquesta fem la sensació que les persones que es dediquen a escriure estan sempre en fase d'inspiració; que són, per tant, una mica estranys, i que la seva feina no és gaire complexa, perquè poden improvisar qualsevol text sense preparació de cap mena.

Després de l'activitat:

- Cal recollir tot el treball i posar-lo en comú.
- Cal editar-lo d'alguna manera perquè formi part del fons de l'escola. Amb aquests reculls podem comparar les diferents respostes que els autors han fet. Fins i tot, si hem pogut enregistrar les paraules o les imatges, podem treballar tots els components orals.
- Cal treballar a fons algun autor o autora, preparar-ne una bona entrevista i fer-li una visita a casa seva. Aquesta és una de les activitats que, de ben segur, serà molt gratificant per a l'alumnat. Les visites a un autor no són només anar a fer el xafarder, sinó per conèixer l'entorn on treballa, com es prepara la feina, com i per què s'hi dedica, etc. Tot plegat representa una tasca a realitzar abans, durant i després de la visita. Per a la realització d'aquesta activitat val la pena seguir alguns dels consells de l'apartat «Avui en visita un autor».

En definitiva, per a la formació del lector literari, és necessària una feina ben seqüenciada i no deixar res a l'atzar.

Amb aquesta tasca, els lectors haurien de disposar d'unes determinades competències que s'hauran adquirit suficientment per iniciar una anàlisi rigorosa dels fins a l'acabament de l'educació primària o, molt especialment, al llarg de la secundària.

2 Propostes prèvies per engegar el club de lectura

Abans d'engegar un club de lectura ens hauríem d'asseure un moment i reflexionar sobre quin tipus de club volem organitzar. Per tal de seleccionar adequadament els membres del club i saber si els agrupem en un sol grup o en més, segons els seus interessos, podem fer una petita entrevista o enquesta personal a cada un dels candidats o voluntaris a formar-ne part (vegeu l'annex 1).

Hi ha diferents modalitats de club de lectura:

- *Segons els usuaris*, és a dir, segons l'edat o edats a qui el volem adreçar. Això comportarà una determinada selecció de lectures, horaris, coordinació amb la biblioteca o els tutors corresponents, etc. Hem de tenir en compte, però, que els interessos d'una noia de dotze anys massa vegades són lluny dels d'un noi de la mateixa edat. La fractura del creixement entre nois i noies d'aquestes edats poden ser molt grans. És aleshores quan ha d'aparèixer el bon dinamitzador o coordinador i tenir cura que la selecció de llibres pugui acontentar tots els presents. És important, doncs, que abans d'engegar el club de lectura valorem els grups que volem fer.
- *Segons el tipus de lectura*, és a dir, segons el gènere o subgènere. És molt diferent marcar-se com a voluntat que els lectors apreciïn tot tipus de llibres, des de narrativa a poesia, passant pel teatre, que marcar-se com a objectiu que llegeixin molt especialment històries d'amor o de vampirs. En un primer moment és interessant intentar fer un sol grup de narrativa (el gènere que té més adeptes) i, posteri-

orment, si el club és un èxit, anar dividint el grup segons gèneres. És aleshores quan pot sortir un grup que només llegeixi còmic o un altre a qui només agradin els llibres de poesia (estrany, però possible).

- *Segons la llengua* de les lectures que es realitzaran. Aquí pot ser interessant demanar l'assessorament d'especialistes per tal de fer-ne una selecció acurada i que no tingui per objectiu una clara voluntat educativa: s'ha de tenir cura que, en darrer terme, la voluntat del club és promocionar la lectura i no aprendre una tercera llengua o parlar-hi.
- *Segons que sigui presencial o virtual*. Els clubs de lectura virtuals tenen l'avantatge que no cal reunir-se i que qualsevol persona pot participar-hi des d'on vulgui. Els clubs de lectura presencials tenen la virtut de gaudir de l'escalf humà com a motivació per a la seva assistència.
- *Segons l'àmbit*, és a dir, els àmbits d'animació a la lectura, que són de dos tipus:
  - Formals: escola i biblioteca.
  - No formals: la família, els mitjans de comunicació, la llibreria...

Segui en un àmbit o en un altre, el club haurà de desenvolupar-se de forma diferent. En l'àmbit formal, la societat li ha atorgat la potestat de generar estratègies per acostar els nois i noies a la lectura; en l'àmbit informal, en principi, no. Aquest fet comporta que, així com en el primer cas l'animació lectora es veu com a pròpia de les tasques que ha de desenvolupar l'institut, l'escola o la biblioteca, en el segon cas probablement no haurem de superar les suspicàcies que això pugui aixecar entre els participants i les famílies. Tot i això, sigui un club de caràcter formal o no, el que acabarà per definir-lo és la voluntat i la il·lusió de tirar-lo endavant.

3 Organització d'un club de lectura

3.1 Per on comencem?

Per a un club de lectura, com dèiem, és necessari que hi hagi lectors. En un club de lectura juvenil els joves són a l'escola o a l'institut i poques vegades ens trobarem que han participat amb anterioritat en un club de lectura obert, lliure i sense premis. És a dir, els adolescents que poden participar en un club de lectura inicialment no han de necessàriament de trobar un interès especial a participar en unes xerrades que a voltes els poden esdevenir pesades i avorrides. És per això que inicialment cal preparar una campanya atractiva i ser molt conscients que Roma no es va construir en un dia, és a dir, que els fracassos poden ser habituals malgrat els esforços esmerçats.

- El primer pas per començar el club és, ni més ni menys, trobar voluntaris que hi vulguin participar, lectors que coneguin que, d'aquella activitat, no en trauran rèdit curricular, sinó que la seva assistència al club és simplement per passar una estona comentant lectures en comú, amb els amics i amigues. L'avantatge dels clubs de lectura per a joves és que estan localitzats a les escoles i instituts, de manera que són fàcils de trobar. És per això que es fa necessari buscar la complicitat dels equips directius i tutors per tal d'organitzar la campanya de difusió i recaptació de «fidels». Per a la captació de lectors cal tenir en compte aquests punts:
  - Un dels elements que, en primer terme, cal tenir present en la difusió del club és utilitzar els mateixos mitjans que els joves lectors: Internet en totes les seves expressions (les xarxes socials, xats, blocs, webs...). Pot, doncs, ser interessant difondre l'activitat a través d'un bloc o del web del centre. Per a la realització d'aquest espai virtual ja podem implicar lectors demanant que hi col·laborin, que dissenyin i aportin el seu punt de vista, obrin un grup al *facebook*, elaborin un bloc.... Com més

els impliquem, més possibilitats tenim d'assolir l'èxit.

- Una web o un bloc a l'entorn del club de lectura ha de partir de comunicar la nostra voluntat amb un llenguatge directe i clar, deixar les normes de funcionament del club a l'abast de tothom i animar a la participació. Si els lectors s'acosten al club i s'adonen que tot allò que els havíem promès no acaba de ser tota la veritat, marxaran desenganyats i seran els pitjors apòstols que podríem desitjar.
- Aquest pas, a més, ha d'estar acompanyat per la publicitat de sempre: cartells, fullets, tríptics o altres elements físics que serveixin d'excusa per establir un primer contacte verbal i directe amb els possibles participants al club a l'escola o a l'institut, a la biblioteca o en altres àmbits on sabem que es reuneixen habitualment.
- El material publicitari creat per animar a la participació al club de lectura es pot entregar a tots els alumnes:
  - a la porta de l'escola o de l'institut, deixant-ho damunt del taulell de préstec de la biblioteca, a la secretaria del centre educatiu...,
  - adjunt al butlletí de l'AMPA,
  - conjuntament amb els informes d'alguna de les avaluacions,
  - amb alguna circular de l'escola o de l'institut,
  - lliurat en mà pels tutors de cada curs...,
  - a les reunions d'inici de curs de pares i mares, on també es pot intentar disposar d'algun temps per explicar com funciona, quins són els objectius i sol·licitar la comprensió i l'ajut de les famílies.

Aquest pot ser, també, el moment d'obrir un petit debat i donar quatre pautes als pares i a les mares perquè continuïn la tasca de promoció lectora a casa, explicant-ne la importància, així com alguns trucs bàsics que els aportin una mica de llum sobre el tema.

3.2 Aspectes bàsics

En paral·lel a la recerca dels membres del club, és necessari anar organitzant els aspectes logístics del club de lectura. Per això cal definir:

- L'espai on es desenvoluparà. Ha de complir unes condicions determinades com són:
  - la privacitat;
  - un cert aïllament d'estímul externs que ajudi a la concentració en la tasca que s'està realitzant;
  - la possibilitat de col·locar-se asseguts de manera que tothom pugui veure's les cares per tal que aflori un diàleg ric i sincer;
  - una il·luminació adequada que permeti que, si es vol, es pugui llegir;
  - un espai que sempre sigui el mateix, ja que qualsevol canvi suposa un trasbals;
  - i, si l'entorn ho permet, es pot complementar amb alguna beguda o menjar que aplaqui la gana.

Aquestes premisses són habituals a la biblioteca del centre, en una aula especialitzada o a la biblioteca pública, on es pot demanar alguna sala per desenvolupar el club de lectura.

- El temps i la periodicitat:
  - Encara que hi ha bibliografia en què s'explica que les trobades del club de lectura s'haurien d'efectuar cada setmana, en el cas de clubs de lectura de joves no és aconsellable, ja que no tenen temps ni pràctica suficient en una setmana per llegir-se volums llargs. És necessari, doncs, calcular que,

per a la lectura d'un llibre de mida mitjana, un adolescent pot destinar-hi entre dues i tres setmanes, per la qual cosa és més factible fer trobades una vegada al mes.

- Aquestes trobades mai haurien d'excedir l'hora i mitja de durada si es centra exclusivament en el comentari del llibre o llibres llegits. Si la trobada té altres objectius, com pot ser el visionat d'una pel·lícula, l'actualització del bloc del club o d'altres, aleshores el temps es pot allargar sense limitació. Llavors no tan sols es parla de lectures si no que s'estableixen llaços d'amistat que beneficiaran la dinàmica del grup.
- El dinamitzador o mediador és una de les peces clau de l'èxit o el fracàs d'un club de lectura, és el pont que enllaça el llibre i els lectors i que en propicia el diàleg. Heu de conèixer les vostres virtuts i limitacions. És per això que en l'elecció del dinamitzador caldrà valorar si:
  - té dots de bon lector i una formació completa de la literatura pròpia i universal,
  - té dots de comunicació i lideratge,
  - és capaç de provocar quan el grup s'apaga o de moderar quan s'esvera,
  - sap organitzar i gestionar el temps i, molt especialment,
  - és capaç de reservar-se el temps necessari per dedicar al grup a diversos anys vista: els grups no assimilen massa bé el canvi de dinamitzador.
- El dinamitzador o mediador ha de realitzar diferents feines:
  - La primera i principal és llegir els llibres del club.
  - També ha de fer un seguiment dels lectors que assisteixen al club i valorar-ne la participació, sense voluntat de control, sinó per tenir informació de la dinàmica del grup i adaptar-hi la seva tasca. Per fer aquest seguiment de l'assistència es pot utilitzar una taula de seguiment.
  - Així mateix, ha de dinamitzar la sessió i motivar els lectors perquè assisteixin a la següent. Això pot comportar la preparació de jocs, lectures en veu alta de fragments del text, fer referències a possibles obres similars, etc. És a dir, el mediador no s'ha de quedar en la simple lectura del text, sinó que ha d'intentar estendre-la arreu.
  - Pot organitzar activitats complementàries perquè els participants es coneguin més i millor: sortides, visites a autors, sopars...
  - Ha de vetllar pel bon funcionament del club de lectura aplicant en tot moment unes normes clares i precises (vegeu l'annex 3).

I qui compleix tots aquests requisits? Doncs, com que no existeix el dinamitzador perfecte ni hi ha escoles on en formen, caldrà pouar en l'entorn i demanar al personal de la biblioteca, del claustre, entre els pares i mares, etc., qui està disposat a assumir aquesta responsabilitat. Us aviso, però, que és una pràctica que genera addicció.

- Si s'ha fet bé la publicitat, sigui pel mitjà que sigui, de ben segur que hi haurà alguns lectors interessats. Tot i això, hem de ser curosos de no intentar engegar un club amb només tres o quatre lectors. El nombre mínim hauria de rondar els vuit o deu. Així mateix, és necessari no superar els vint o vint-i-dos participants. No vindran mai tots, però moure's a l'entorn de la quinzena de lectors seria el nombre ideal.
- De cada lector seria bo fer-ne una fitxa bàsica (vegeu l'annex 3) perquè, si hi ha alguna anul·lació, es pugui comunicar. La fitxa hauria d'incloure el nom complet, l'adreça postal, el telèfon i l'adreça electrònica. De la mateixa manera, i si ells ho permeten, seria bo aconseguir que, en el cas que estiguin en alguna xarxa social, creéssim un grup d'amistats. És probablement la millor forma de mantenir el caliu entre la gent que forma part del club, comentar l'evolució de la lectura, comentar fragments d'interès, provocar els lectors amb qüestions sobre el final de la història... Tot allò que permeti que el lector no s'enfronti sol al llibre serà una bona falca per assegurar-ne la lectura.

- La selecció dels títols a llegir és, sense cap mena de dubte, una de les tasques més difícils del club de lectura (en l'annex 5 s'ofereixen alguns títols de contrastada solvència).
  - En el cas dels clubs de joves, podem tenir la temptació de seleccionar els títols segons criteris «curriculars», és a dir, col·locar les lectures obligades del curs. Si així ho fem, estem destinant al fracàs gran part de la feina feta, alhora que enganyem els participants al club, ja que sempre és necessari tenir per objectiu desenvolupar el gust per la lectura. D'altra banda, s'ha de tenir cura que, en la selecció del text, hi sigui present l'entitat literària, és a dir, davant de dos títols de punyent actualitat i que poden estar en boca de molts lectors joves, ha de prevaldre també un criteri de formació literària del lector. És, doncs, necessari tenir present de separar sempre la tasca relacionada amb l'educació clarament reglada d'aquella que no ho és, on destaca especialment el club de lectura.
  - La selecció pot ser efectuada segons un criteri de diversitat de gèneres. Així, es pot tenir cura de seleccionar cada any:
    - un clàssic
    - una novel·la d'amor
    - una de policíaca
    - un recull de poesia
    - una història fantàstica
    - una obra teatral
    - un còmic
  - En la selecció de títols, també s'han de tenir en compte altre criteris com són:
    - d'autor
    - de col·leccions
    - d'efemèrides de determinats autors
    - de temàtica
  - La selecció també pot deixar oberta la porta a la participació dels lectors amb algunes lectures pendents d'elecció, a criteri seu. D'aquesta manera es permet que participi en la selecció el nombre més gran de persones expertes i possibles mediadors.

Però, al cap i a la fi, hi ha un criteri que moltes vegades és infal·libre: que el títol seleccionat agradi al dinamitzador. I és que, si el dinamitzador presenta un llibre amb il·lusió, és probable que, si els lectors hi tenen confiança, sigui un títol que agradi.

- Com comprar, adquirir, obtenir, aconseguir els llibres? Els llibres es poden obtenir a partir de diferents fonts:
  - Demanar la complicitat de l'AMPA del centre perquè n'adquireixi alguns exemplars que després passaran a formar part del fons del centre.
  - Adquirir-los a partir del fons de què disposa l'escola o l'institut, mitjançant la biblioteca escolar.
  - Acordar-ho prèviament amb la biblioteca pública del barri o del poble per aconseguir el màxim nombre d'exemplars en préstec, ja sigui del fons propi o del préstec interbibliotecari.
  - Així mateix, si el centre disposa de bons contactes amb algun segell editorial, proposar-los que ofereixin els llibres en préstec, els obsequïn al centre o els deixin a molt bon preu.

Les formes d'adquisició són tan diverses com podem arribar a imaginar, però aquest aspecte de l'organització del club mai no ha de suposar un impediment insalvable.

- Si es vol separar encara més l'activitat del club de lectura de l'entorn del centre, es pot buscar la complicitat de la biblioteca pública del barri o del poble. Les biblioteques normalment estan obertes a col·laboracions amb clubs de lectura. Aquesta col·laboració pot suposar:
  - que cedeixi l'espai físic per al club –una sala o unes taules reservades– o l'organitzi la mateixa biblioteca;
  - que ofereixi préstecs de títols a llarg termini perquè els joves lectors puguin llegir els títols proposats amb tranquil·litat;
  - que la biblioteca sigui un simple espectador o bé, fins i tot, que el dinamitzador sigui, en part o totalment, el personal de la mateixa biblioteca.

3.3 L'objectiu

En l'organització d'un club de lectura infantil o juvenil seria interessant que, a més dels tres pilars bàsics –lectors, dinamitzador i llibres–, es tingués en compte marcar-se algun objectiu concret fora de l'àmbit del propi club. La utilitat d'aquest objectiu és la de poder esdevenir un motor de trobada que aglutini el grup. És per això que, a tall d'exemple, un altre objectiu pugui ser:

- Confeccionar una crítica mensual per a la revista de l'institut o de l'escola.
- Obrir un bloc amb comentaris dels lectors perquè serveixi de referència a altres joves.
- Ser el referent de les lectures obligatòries de l'any següent a l'institut o a l'escola.
- Que l'opinió dels membres del club sigui tinguda en compte en els concursos literaris del centre o del poble,
- Coordinar-se o trobar-se amb altres clubs de lectura.
- Participar en clubs de lectura en xarxa, com ara *Què llegeixes?*

Aquest objectiu pot ser motiu de trobada més enllà del club i això, especialment a l'adolescència, fa que els seus membres conformin una comunitat on es trobin bé i cada volta hi participin més activament.

3.4 El primer dia

La primera impressió del club de lectura pot ser decebedora si no la tenim molt ben preparada. Hem de tenir en compte que, en aquesta primera trobada, els assistents ens vindran al club sense una lectura en comú, de manera que la sessió ha de dinamitzar-se a partir d'altres qüestions. Per tal que sigui una sessió plaent i flueixi es pot:

- Obrir un diàleg perquè els diferents membres del club es coneguin més i millor, especialment pel que fa als seus gustos lectors. Aquesta estratègia no només pot ser útil cara a saber què, com i quan llegeixen, sinó que també pot ajudar a seleccionar unes determinades lectures. Com a element auxiliar podem utilitzar la fitxa de l'annex 1, si encara no ho hem fet.
- Inspirant-nos en l'experiència del projecte *Opening the book*, que es desenvolupa des de fa anys al Regne Unit, la primera sessió pot obrir-se de manera que cada membre es presenti als altres i obrir el debat amb preguntes com:
  - Cada quan llegeixes?
  - On llegeixes?
  - Què llegeixes i què no llegeixes?

- Com llegeixes?
- Quin o quins gèneres t'agraden més?
- ...

Aquestes qüestions poden, posteriorment, derivar cap a d'altres com:

- Recordes algun títol que t'hagi agradat especialment?
- I un personatge?
- A qui t'agradaria convidar a berenar a casa teva –autor o personatge–?

I per acabar podem introduir aspectes que, en principi, podrien semblar tabús cara a un lector:

- És lícit no acabar la lectura d'un llibre?
- Quin llibre t'emportaries a una illa deserta?
- Quin llibre llençaries a la foguera?
- Quin quadre o fotografia associaries a un llibre?

Tot plegat ha de permetre que els lectors no se sentin cohibits per la presència dels altres companys i del dinamitzador. La confiança inicial ha d'esdevenir la clau de volta per continuar amb èxit les sessions següents.

3.5

Per mantenir la flama encesa del club de lectura

Aquestes estratègies són les que, des d'un inici, el dinamitzador ha d'aplicar en la dinàmica del club, perquè ajuden puntualment a dinamitzar la lectura o en motiven sessions monogràfiques. Així, per exemple:

- A l'inici de cada sessió, podem proposar als lectors que puntuïn el llibre d'1 a 10 o d'1 a 4. És una manera que tothom tingui una primera impressió de com ha gaudit de la lectura cada membre del club. També podem proposar que els membres que hagin coincidit en una determinada puntuació s'ajuntin i trobin un o dos arguments del perquè de la seva decisió:
  - Per què els ha agradat o no?
  - En quin moment els va enganxar la lectura del llibre?
  - Amb quin personatge s'identifiquen més?
  - Han entès la trama o s'han quedat passatges sense comprendre?
  - En cas afirmatiu, quins?
  - Etc.
- Podem proposar estratègies per ajudar a la descoberta de cada lectura. Alguns clubs disposen de punts de llibre encapçalats amb frases com:
  - Aquí és on em vaig avorrir
  - Aquí és on vaig enganxar-me
  - Aquí és on vaig deixar el llibre
  - Aquesta frase em va agradar molt
  - Aquest personatge és el meu preferit

Aquests punts de llibre són entregats als participants del club perquè els col·loquin a l'interior del llibre segons criteri propi. Amb una estratègia tan senzilla com aquesta el dinamitzador pot aconseguir desenvolupar un diàleg ric i analític més enllà de l'esquema «m'ha agradat / no m'ha agradat» (vegeu l'annex 5).

- Podem demanar als membres del club que apuntin en un paper les frases que més els han agradat, les descripcions més belles, els moments més dolços o els més amargants. Posteriorment, es pot demanar que cada membre llegeixi la seva selecció de forma voluntària i que aporti la seva visió del llibre a partir dels apunts presos.
- També és interessant utilitzar les xarxes socials per animar a la lectura entre trobada i trobada. S'ha d'acordar un dia i hora per aconseguir parlar col·lectivament amb els membres del club i començar una ronda d'opinions. Aquest és un ús de les noves tecnologies que de ben segur agradarà a la majoria de joves, sempre a punt per connectar-se.

Avui ens visita l'autor

Potser una de les activitats que té millor acollida entre els clubs de lectura és la visita de l'autor o autora de la darrera obra llegida. Aquesta visita ha de convertir-se en el trampolí per aprofundir més i millor en la seva obra. És necessari, doncs:

- Preparar-ne prèviament la visita: fer-ne una petita introducció biogràfica, assessorar els lectors sobre l'obra completa, fer una llista de preguntes que se li poden fer i d'interès per a tothom...
- Durant la visita: rebre l'autor o autora de la manera que es mereix, fer-ne la presentació als assistents, iniciar el debat a partir de les preguntes seleccionades, obrir un torn de paraula, fer fotos de la visita, expressar a l'autor quins són els moments que més ens han agradat de la lectura del llibre, fer una lectura en veu alta d'alguns fragments significatius, explicar a l'autor què han sentit o què els ha emocionat del llibre...
- Després de la visita: preparar un petit dossier de la visita i penjar-lo al web de l'institut o de la biblioteca, incitar a la lectura de més obres seves o del moment literari de què forma part, elaborar una bibliografia comentada de les seves obres...

4

Més enllà del club de lectura

La selecció i tractament d'una obra determinada pot comportar la realització d'activitats complementàries del club de lectura pròpiament dit. Podem desenvolupar activitats com:

- Visionar la versió cinematogràfica del llibre en qüestió.
- Vincular la lectura a una obra teatral. La lectura del llibre ha d'anar associada a l'anada al teatre per gaudir de l'obra. Aquesta activitat pot donar peu a fer un debat posterior on es compari la versió teatral amb la lectura, un exercici on s'observarà com de similars o diferents poden ser ambdós arts.
- Relacionar el llibre amb una exposició o museu en concret, de manera que il·lustri l'època en què succeeix la narració. Així, per exemple, si es llegeix *L'ocell de foc* d'Emili Teixidor, es pot anar al Museu d'Història de Catalunya i conèixer més i millor l'època a què fa referència l'obra, o, si es llegeix *L'ombra del vent* de Carlos Ruíz Zafón, es pot fer una visita a la ciutat de Barcelona localitzant els indrets que cita l'obra.
- Quan se selecciona una obra ambientada en un entorn proper de la ciutat o poble del club de lectura, abans, durant o després de la lectura, fer una visita comentada a l'indret concret i conèixer-ne les singularitats. Així, per exemple, amb la lectura de *Laura a la ciutat dels sants* de Miquel Llor, és interessant dissenyar una visita als indrets de la ciutat de Vic a què es fa referència. Això mateix pot fer-se al Pallars en relació amb *Pedra de tartera* de Maria Barbal o a l'Alta Garrotxa respecte de *La punyalada* de Marià Vayreda.

- També pot ser de gran interès complementar el nostre club de lectura juvenil amb lectures en comú amb el club d'adults. Un debat entre joves i grans pot obrir portes a un ric intercanvi d'opinions.
- Així mateix la vinculació del club amb mitjans de comunicació locals, com poden ser ràdios, revistes o diaris, ajuden a cohesionar el grup. Per exemple, l'elaboració d'una crítica periòdica i la seva publicació en un mitjà d'àmbit local o comarcal pot esdevenir un motiu d'orgull per als membres del club.

5 **Avaluació d'un club de lectura**

En tota tasca hem de tenir en compte una avaluació que ens permeti valorar si les estratègies seguides han estat encertades o no. Així mateix, hem de ser prou humils per valorar si les condicions han estat les adequades o el mediador/dinamitzador ha estat a l'alçada del que s'esperava. En el cas que els esforços esmerçats no s'adiguin als resultats obtinguts, és a dir, estiguin per sota de les expectatives creades, cal ser humils i clausurar el club o aplicar-hi els correctius adients per redreçar la situació. Hem de tenir molt en compte que els primers perjudicats seran els joves lectors i podem ser-ne deutors de no haver aconseguit portar-los cap a la lectura de la millor forma possible.

En finalitzar el club, podem fer-nos algunes preguntes que ens ajudaran a observar els punts forts i els punts febles de l'activitat a fi de corregir i enfocar de nou el club per tal que l'any següent sigui un èxit (l'annex 6 hi ha un qüestionari bàsic per avaluar el club).

La proposta que trobareu a l'annex 6 és tan sols una primera proposta d'avaluació, complementada en tot moment per altres qüestions pròpies de les especificitats de cada club. Aquesta avaluació s'hauria de realitzar periòdicament i hauria d'ajudar a fer-ne una memòria anual per reconèixer en què i com es pot millorar, i per ajudar a no ensopegar dues vegades amb la mateixa pedra.

E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R

3

Dos exemples pràctics

L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *
E L G U S T P E R
L A L E C T U R A *

Amb la perspectiva d'ofereir què s'està fent en el nostre país en els clubs de lectura, a continuació se n'ofereixen dos exemples pràctics. El primer model parteix de l'experiència que suposa la dinamització d'un club de lectura que es desenvolupa des de fa una colla d'anys en una biblioteca d'una capital de comarques, una experiència extrapolable a qualsevol institut o escola de Catalunya. El segon exemple exposa com es desenvolupa la xerrada en un club de lectura d'un institut de la connurbació de Barcelona a l'entorn del fenomen de les novel·les de vampirs i, més concretament, sobre la primera part de la sèrie *Crepuscle* de Stephenie Meyer.

1

La programació d'un any amb lectors de 10 a 13 anys

El club de lectura d'aquesta biblioteca va veure la llum fa uns cinc anys quan, a proposta de la mateixa biblioteca, volien incentivar la lectura entre els nois i noies de final d'educació primària i primer cicle de l'ESO. Aquest plantejament inicial va comportar les tasques següents, que es van anar acomplint progressivament:

1. Com incentivar els nens i nenes a participar en el club de lectura fora de l'àmbit i de l'horari escolar?
Per part del personal de la biblioteca es van posar en contacte amb els diferents centres de la població. A partir d'aquest primer contacte, en un dia i hora determinat s'exposa, per part d'una persona de la biblioteca, la idea d'organitzar un club de lectura directament als alumnes i se'ls convida a la participació. La matrícula del club s'obrí inicialment per a quinze lectors però, per la gran demanda que hi va haver, finalment s'amplià fins a vint-i-cinc.
2. Els nens i nenes que volen participar al club han de passar per la biblioteca, on han d'omplir una fitxa amb les seves dades (vegeu annex 2). Aquestes fitxes han de permetre conèixer els perfils dels lectors, així com tenir telèfons i contactes per a qualsevol emergència. Altres elements que es dissenyen per al correcte funcionament i assistència dels lectors són un full on s'especificuen les dates i l'horari de cada sessió i un altre amb les normes bàsiques a observar per part de tots els assistents. Aquests fulls es lliuren en el moment de la matriculació (vegeu annex 3).
3. Com aconseguir els llibres? Per part de la biblioteca es destina una partida econòmica per a l'adquisició dels llibres a llegir. Però a causa de l'èxit de l'activitat, el pressupost de seguit és insuficient i es poden obtenir més exemplars dels títols escollits mercès al préstec interbibliotecari. Per part dels centres participants també s'aporta una part del pressupost necessari, com a col·laboració de l'AMPA de cada centre, i l'Ajuntament de la vila també hi destina una dotació econòmica que ha permès, entre altres coses, que alguns dels exemplars que es llegeixin en el club passin a ser propietat de cada un dels lectors. En el cas d'aplicació d'aquesta estratègia en un centre educatiu, de ben segur que no hi haurà cap problema a gestionar el préstec en col·laboració amb la biblioteca del municipi o del barri. Actualment aquests centres públics estan oberts a tasques més enllà del simple préstec de biblioteca a taulell.
4. Qui ho dinamitza? Per part de la biblioteca, davant de la impossibilitat de temps i experiència en la dinamització de clubs de lectura, es decideix contractar un agent extern que esculli i gestioni el club en tot allò que faci referència a la mediació de la lectura. Aquesta persona no té vincles necessàriament amb el món educatiu, però sí amb el món literari; això li permet oferir una visió diferent de la que habitualment el professorat treballa en els centres. Així, doncs, es marca clarament la diferència entre el que suposa el desenvolupament d'un gust per la lectura i de les classes de literatura pròpies d'un currículum educatiu.
5. Cada quan, com i on? La biblioteca acorda fer-ne set sessions a l'any, sempre el tercer dimarts de cada mes del curs escolar –de novembre a maig. Entre una sessió i la següent, els participants han d'haver tingut temps de llegir el llibre que es proposa. Per a les reunions del club de lectura, la biblioteca posa a disposició una sala, tancada al públic, amb taules i cadires que es col·loquen per poder seure en cercle i que tothom es vegi les cares.

Un cop es marquen les pautes bàsiques per al funcionament del club, entre el personal de la secció infantil de la biblioteca i el dinamitzador s'acorda fer les sessions seguint l'estructura següent:

- Sessió 1. Presentació del club, en què s'expliquen els mecanismes de funcionament i participació (horari, compromisos, dinàmiques...), així com es recorden les normes bàsiques que han d'observar els membres del club (vegeu annex 3).
- Sessions 2 a 6. Dinamització del club a l'entorn de la lectura del darrer mes. A tall d'exemple, les sessions, d'una durada no superior a l'hora, es desenvolupen segons aquest esquema:
  - Benvinguda i conversa informal a l'entorn del llibre llegit (T'ha agradat? On t'ha enganxat? Te l'has acabat?...).
  - Cada membre del club ha de puntuar d'1 a 4 el llibre (1: no m'ha agradat gens; 2: m'ha costat acabar-lo o enganxar-m'hi, no l'aconsellaria; 3: m'ha agradat, m'ho he passat bé i no m'ha costat llegir-lo; 4: és el llibre que aconsellaria als meus amics i amigues, i que m'emportaria a una illa deserta). Cal tenir en compte que en aquest interval no hi ha terme mitjà: els lectors de seguida han de decantar-se entre els valors que denoten si els ha agradat o no el llibre.
  - A partir d'aquesta puntuació, els participants han d'expressar la seva opinió del perquè han escollit una determinada puntuació o altra. És imprescindible fonamentar la valoració que es faci.
  - El dinamitzador ha de vetllar perquè el debat es desenvolupi de forma ordenada, sense que apareguin aspectes personals ni que hi hagi membres que callin sempre per por del que diran els altres. Ha de saber repartir la paraula, fer preguntes directes entre els assistents, tenint cura de no ofendre o posar en evidència alguns dels membres del club, i remarcar els aspectes de cada llibre que van motivar-ne l'elecció per al club de lectura.
  - Quan s'ha aprofundit suficientment en l'anàlisi dels aspectes positius i negatius del llibre (fase que pot durar entre vint i quaranta minuts), el mediador presenta el títol que es llegirà per a la propera sessió:
    - elements a destacar
    - gènere
    - estructura
    - personatges
    - introducció històrica a l'obra
    - detalls curiosos
    - incentivació de la seva lectura...
  - Per acabar la sessió, es llegeix un fragment del nou títol –habitualment la part inicial– per despertar-ne l'interès per la lectura i es reparteixen els exemplars del títol a llegir. A l'interior de cada exemplar, s'hi ha col·locat un punt de llibre amb un text recordatori del dia i hora de la propera trobada.
- Sessió 7. Visualització d'una pel·lícula que sigui una adaptació del llibre que s'ha llegit. Fi de festa amb un petit refrigeri.

Com a innovació recent, el club de lectura també utilitza la xarxa per connectar-se entre sessió i sessió:

- Una setmana abans de la reunió, a una hora acordada, tots els membres del club que puguin es connecten a un xat on es parla de les sensacions que els està despertant el llibre. S'ha obert un entorn on només són convidats els membres del club de lectura, a qui s'ha donat d'alta per poder participar-hi.
- Així mateix, el xat també permet que aquells que s'havien desencantat amb la lectura del llibre puguin trobar motius per acabar-lo i tenir-lo llegit per a la sessió de la setmana següent.

- El dinamitzador d'aquest xat és el mediador, qui ha de fer preguntes directes, aportar nous punts de vista, despertar l'interès, etc. El mediador també és qui té prioritat per intervenir o tallar la conversa, si aquesta se'n va per camins que no corresponen. Aquesta activitat s'ha demostrat com un nou i interessant incentiu per motivar la lectura.

En l'elecció dels llibres a llegir, aquest club de lectura té cura d'escollir-los a partir del criteri de la diversitat de gènere. Així, per exemple, en les sis lectures que es desenvolupen cada any, mai no hi manca un còmic, un llibre de fantasia, una novel·la policíaca...

Entre els llibres que s'han utilitzat, se'n destaquen els següents (tots disposen d'un dossier didàctic del programa El Gust per la Lectura):

- Novel·la de colla: *La colla dels deu*, de Joaquim Carbó. Aquesta novel·la sempre agrada als adolescents que estan en un procés de confirmació del caràcter a partir dels models del seu entorn i, més concretament, de la colla.
- Novel·la policíaca: *No demanis llobarro fora de temporada*, d'Andreu Martín i Jaume Ribera. Una novel·la divertida, àgil i molt propera al lector, que trenca un xic els esquemes de la típica novel·la d'assassinats.
- Poesia: *Selecció*, de Miquel Martí i Pol. El conegut com a poeta del poble ens regala poesies a l'abast de tots els lectors. Un gènere poc habitual als clubs, però que ens pot regalar grans moments de complicitat amb els lectors joves.
- Terror: *El creuer del Dazler*, de Jack London. Un clàssic poc conegut que pot despertar l'interès per aquest autor i pel gènere de terror, i es pugui derivar després cap a novel·les d'altres autors com Stevenson o Lovecraft.
- Realisme crític (amb mescleres de fantàstic): *Matilda*, de Roald Dahl. Aquest és un èxit segur. Una novel·la rodona que agrada a tothom. També pot ser visionada en la darrera sessió del club.
- Novel·la fantàstica: *La història interminable*, de Michael Ende. Clar exponent de la fantasia més desbordant. Una novel·la que pot ser escollida, a més, per tancar el cicle amb el visionat del film del mateix títol.

Tots aquests títols els trobareu degudament desenvolupats ens els dossiers corresponent del «Gust per la lectura», una eina molt útil per poder anar amb el rebost ben ple i fer que la sessió es desenvolupi de forma dinàmica, rica i creativa.

Per descomptat que aquest exemple pot ser aplicat en qualsevol centre d'educació primària o secundària del país. Només cal trobar les complicitats d'aquelles persones i institucions necessàries per dinamitzar el club. Així, a tall d'exemple, els llibres es poden aconseguir a partir d'un conveni amb la biblioteca del poble o del barri; el mediador pot ser un membre de l'AMPA, i l'espai o altres elements necessaris per al correcte funcionament del club són presents en qualsevol centre.

2 Una sessió amb lectors de 13 a 16 anys

A continuació s'ofereixen les pautes bàsiques en la dinamització d'una sessió d'un club de lectura d'un centre de secundària de Catalunya a partir d'un exemple real. El grup es reuneix mensualment. El llibre escollit per a aquesta sessió és el primer volum de la sèrie *Crepuscle*, que té el mateix títol. L'elecció del títol parteix del buidatge de l'enquesta sobre els gustos dels lectors (annex 1).

La sèrie ha estat un èxit rotund entre els lectors de segon cicle d'ESO.

- Abans de la sessió, el mediador, a més de llegir-se el llibre i tota la sèrie, ha de saber situar-se en el que suposa aquest títol en l'actualitat: un fenomen literari acompanyat del boom de la novel·la coneguda com a *crossover*, novel·les que no tenen una edat concreta de lector, que tant poden ser llegides per un adolescent com per un adult. Són els nous *best-seller*. A més, la novel·la ha estat acompanyada d'un film en què la productora ja s'ha encarregat d'escollir cares joves i conegudes de la galàxia de Hollywood. Uns protagonistes que han esdevingut mites i han passat a formar part de molts dels folres de les carpetes dels adolescents contemporanis.
- El mediador ha de conèixer què és un vampir de veritat. Per fer-ho, pot ser interessant llegir la novel·la *Dràcula*, de Bram Stoker, origen del personatge, o també consultar la magnífica novel·la *Les històries naturals*, de Joan Perucho. Cal observar amb atenció com els vampirs clàssics i els moderns mantenen més diferències que semblances. Alhora, pot completar la seva formació amb el visionat de les pel·lícules de la sèrie. Un cop amb el rebost ple, el mediador pot enfrontar-se al club amb les armes suficients per analitzar correctament *Crepuscle*.
- La sessió del club de lectura es desenvolupa de la forma següent:
  - El mediador inicia la sessió permetent una estona de debat desenfadat i informal, a fi i efecte de potenciar les relacions personals que han de permetre que el debat es mogui en un bon nivell de sinceritat per part dels membres del club.
  - A continuació es demana silenci i es pregunta de forma global què ha semblat la lectura. Si no hi ha respostes, el dinamitzador pot interpel·lar directament els assistents, començant per aquells que sap de sobres que tenen una capacitat més gran d'expressió oral i són més extravertits. Les preguntes han de ser directes i utilitzant el nom de cada membre. Aquesta opinió d'alguns dels membres no ha de ser utilitzada com a veritat única i immutable, ans al contrari, la funció del mediador és posar-la constantment en dubte per tal de potenciar el dubte entre els presents. Algunes preguntes poden ser:
    - Quina frase o frases us han agradat de forma especial?
    - Amb quin personatge secundari t'identifiques més? (Cal tenir en compte que habitualment el personatge principal és el que crida més l'atenció, i aquest cal deixar-lo de banda.)
    - Quins sentiments t'ha despertat la lectura d'aquest títol? En quin moment de la història?
    - A qui aconsellaries la lectura d'aquest llibre? Per què?
    - Te l'emportaries a una illa deserta, si aquest fos l'únic llibre que poguessis carregar?
  - Per a la dinamització d'aquesta primera part de la sessió, també es poden fer servir els punts de llibre de l'annex 5. Aquests punts de llibre poden ser utilitzats en totes les lectures que, al llarg de l'any, desenvolupa el club de lectura.
  - El mediador exposa els coneixements obtinguts amb la lectura de les diferents versions de vampirs, per poder comparar i situar *Crepuscle* en el context de les novel·les de terror. Així mateix, pot fer una anàlisi sobre l'estructura de la novel·la, la veu narrativa, l'ús de recursos literaris... Cal tenir sempre en compte que un club de lectura no és una classe de literatura; per tant, aquests coneixements s'han d'introduir tenint present que no s'ha d'emprar un registre acadèmic, sinó més informal, a fi de centrar i col·locar la novel·la en el lloc que li correspon.
  - A partir de l'exposició dels coneixements a l'entorn de les novel·les de vampirs, s'iniciarà un nou debat per tal que els membres del club exposin altre cop la seva opinió. Es poden fer preguntes com:
    - Creieu que *Crepuscle* és una novel·la de vampirs? Què és?
    - L'estructura de la novel·la és la correcta per a la seva finalitat o per als seus lectors?
    - Els personatges són creïbles? I els sentiments que ens expressen?

- Què us sobra i què us falta per fer de *Crepuscle* una novel·la rodona, si considereu que no ho és? I si és una novel·la rodona, per què ho és?
- Què us ha enganxat i què no, d'aquesta novel·la?
- Havíeu llegit abans novel·les com aquesta?
- L'aconsellaries al teu millor amic o amiga? Per què?
- ...
- Un cop engegat el debat, el mediador ha d'optar per retirar-se del lloc principal de l'escena –no físicament– i deixar que siguin els mateixos participants els qui debatin a l'entorn de les virtuts i defectes de l'obra.
- En un moment determinat, el mediador ha de ser capaç de resumir part de les opinions exposades, tancar el debat i convidar al visionat d'alguna pel·lícula de vampirs com pot ser *El baile de los vampiros* del director Roman Polanski.
- La sessió s'acaba incentivant a la lectura del nou títol cara a la sessió següent; una activitat que es pot realitzar fent una curta presentació del contingut, de l'autor i del gènere de l'obra. Així mateix, s'ha de recordar el lloc, el dia i l'hora de la propera trobada.

Annexos

Pauta per valorar els interessos dels membres del club de lectura	
<i>Responeu aquestes preguntes amb total sinceritat. Ens ajudaran a valorar quines lectures podem seleccionar per al nostre club de lectura.</i>	
Nom del lector/a:	Edat:
Escriviu els títols de tres llibres que hagueu llegit darrerament:	
.....	
.....	
.....	
Quin és el llibre o llibres que us han agradat més de tots els que heu llegit?	
.....	
Escribiu el nom d'alguns llibres que us agradaria llegir:	
.....	
.....	
.....	
Dels gèneres següents, quins preferiu per a les vostres lectures?	
..... : novel·la policíaca	
..... : novel·la d'amor	
..... : novel·la fantàstica	
..... : novel·la d'aventures	
..... : novel·la de colles	
..... : poesia	
..... : teatre	
..... : còmic	

- Es pot assistir al club encara que no s'hagi acabat de llegir el llibre. És millor que s'hi assisteixi, ja que potser, a partir dels comentaris d'altri, el lector acabi el llibre.
- Es pot opinar de tot sempre i quan es respectin les opinions dels altres. Però no és obligatori fer-ho, ja que hi pot haver membres del grup que, fins que no agafen certa confiança, no es llancen a donar la seva opinió.
- El club és un espai de llibertat d'expressió. Les opinions han de quedar entre les seves quatre parets. La llibertat d'expressió no ha de ser utilitzada en contra.
- S'ha de deixar parlar i respectar els torns de paraula.
- El club, a més de lectures, pot ser un bon dinamitzador d'altres activitats culturals paral·leles: visites a exposicions, anades al cinema, visionat de pel·lícules, teatralització...

El bon dinamitzador, en tot moment i perquè no es pugui distorsionar la dinàmica habitual del grup, haurà:

- de controlar les capelletes o grups tancats d'opinió que se segreguin de la dinàmica general;
- d'evitar que alguns membres del grup facin befa de les opinions dels altres;
- d'evitar que algun membre centralitzi l'opinió, imposi la seva paraula per damunt de les dels altres o acapari massa temps. Aquests personatges són coneguts com a *cranks* i comporten un obstacle a la dinàmica fluïda del club. Si l'actitud es repeteix, és el moment d'imposar l'autoritat, parlar-ne a part amb la persona en concret, evitant que se senti ofesa però al mateix temps fent comprendre que la seva actitud no respon a la dinàmica pròpia d'un club de lectura, un espai on no es va a imposar idees si no a compartir-les;
- de preguntar directament a aquells que no volen opinar: la vergonya d'allò que pensin els altres sobre la pròpia opinió pot portar que aquell membre del grup no assisteixi mai més al club;
- d'aconseguir que les noves incorporacions no suposin modificar les dinàmiques assolides fins a aquell moment. És per això que caldrà valorar si cal esperar un nou curs o no, assentar bé el grup actiu abans d'incorporar-hi nous membres;
- d'explicar als nous membres les normes de funcionament bàsiques del club, presentar-los a la resta i esperar que s'incorporin sense distorsions, ans al contrari, com una opinió nova, fresca i enriquidora.
- Aquestes normes s'han de fixar a l'inici del club de lectura i respectar-les. Fins i tot es poden entregar el primer dia a tots els membres i llegir-les en veu alta col·lectivament.

Annex 3 Fitxa del lector

Fitxa del lector		(foto)
Nom del lector/a:	Edat:	
Adreça postal:		
Adreça electrònica:	Xarxes socials:	
Centre escolar o institut:		
Preferències lectores:		
Aficions i activitats extraescolars:		
Observacions:		

Fitxa del lector		(foto)
Nom del lector/a:	Edat:	
Adreça postal:		
Adreça electrònica:	Xarxes socials:	
Centre escolar o institut:		
Preferències lectores:		
Aficions i activitats extraescolars:		
Observacions:		

Llistat elaborat a partir de l'article de Laia Ventura, «Els clubs de lectura infantil i juvenil, una manera d'estirar el fil per conèixer un llibre i compartir-lo».

En clubs de lectura infantils (fins a 12 o 13 anys):

- Roald Dahl: *Matilda, Les bruixes, El gran amic gegant, James i el gran préssec gegant, Els culdolla, Charlie i la fàbrica de xocolata*
- Lois Lowry: *Anastasia Krupnik*
- Elvira Lindo: *Manolito Gafotas*
- Sempé i Goscinny: *El petit Nicolàs, Els patis del petit Nicolàs*
- Georgia Byng: *Molly Moon*
- Emili Teixidor: *L'amiga més amiga de la formiga Piga*
- Paco Martín: *Les coses de Ramón Lamote*
- Fina Casaldelrrey: *El misteri dels fills de la lluna*
- Sebastià Sorribas: *El zoo d'en Pitus*
- Miquel Obiols: *Ai filomena, filomena*
- Josep Francesc Delgado: *Ulldevellut*
- Maria Carme Roca: *Akanuu, l'arquer persa*
- Carles Sala: *Cornèlius i el rebost d'impossibles*
- Eulàlia Canal: *Un petó de mandarina*
- Josep Carner: *Bestiari*

I en clubs de lectura juvenils (a partir de 13 o 14 anys):

- Jordi Sierra i Fabra: *La memòria dels essers perduts i Les furies*
- Carlos Ruiz Zafón: *El príncep de la boira*
- David Nel·lo: *Després d'en Marcel*
- Mercè Ribas: *Els somnis de la Nassima*
- Gemma Lienas: *Bitllet d'anada i tornada, El diari vermell de la Carlota*
- Manuel de Pedrolo: *Mecanoscrit del segon origen*
- Miguel A. Fernández Pacheco: *Los zapatos de murano*
- Maria Gripe: *Els escabats volen al capvespre*
- Judith Kerr: *De quan Hitler va robar el conill rosa*
- Aidan Chambers: *Postals de terra de ningú*
- Emilio Pascual: *Día de Reyes Magos*
- Gudrun Pausewang: *La traïdora*
- Alice Vieira: *Quadern d'agost*

- Kathrine Kressmann Taylor: *Adreça desconeguda*
- M.Àngels Anglada: *El violí d'Auschwitz*
- J. L. Sampedro: *Un viejo que leía novelas de amor*
- Dai Le Guin: *Balzac i la petita modista xinesa*
- J. D. Salinger: *El vigilant al camp de sègol*
- Lolita Bosch: *M*
- Suzanne Collins: *Els jocs de la fam*
- Emili Teixidor: *Cor de Roure,*
- Andreu Martín i Jaume Ribera: *No mengis llobarro fora de temporada*

Els clàssics

- Aldous Huxley: *Un món feliç*
- Robert Louis Stevenson: *L'illa del tresor, El diable a l'ampolla*
- Daniel Defoe: *Robinson Crusoe*
- Jules Verne: *Miquel Strogoff, La volta al món en vuitant dies, Vint mil llegües de viatge submarí*
- George Orwell :*La rebel·lió a la granja, 1984*
- James Fenimore Cooper: *El darrer dels mohicans*
- ...

Aquí és
on em
vaig
avorrir

Aquí és
on vaig
enganxar-me

Aquí és
on vaig
deixar
el llibre

Aquesta
frase
em va
agradar
molt

Aquest
personatge
és el meu
preferit

Club de lectura de: .....

Dates:

Dinamitzador/a:

Nombre mitjà d'assistents

Llibres llegits:

Autor/a	Títol

Avaluació:

Pel que fa al temps previ a l'inici del club:	SÍ	NO
Hem fet la publicitat correcta, en el lloc correcte i amb els mitjans adients i suficients?		
Hem obtingut la col·laboració de la biblioteca pública? I de la biblioteca de l'escola o de l'institut?		
El claustre dels centres ha col·laborat i animat a la participació al club de lectura?		

Pel que fa a l'espai:	SÍ	NO
Hem tingut el suport necessari de totes les parts per disposar de l'espai en condicions?		
Hem disposat de l'espai adequat (il·luminació, silenci, privacitat, adequació a la funció realitzada...)?		
Ha estat l'entorn prou acollidor per rebre els lectors i lectores?		

Pel que fa al temps:	SÍ	NO
La durada de les sessions ha estat l'adequada?		
Els dies de reunió eren els correctes i s'adaptaven a la vida dels lectors i lectores, complementant la resta d'activitats extraescolars?		

Pel que fa al mediador/a	SÍ	NO
Ha connectat amb els lectors?		
Té la formació literària adequada per dinamitzar i il·lustrar les lectures?		
Té la formació pedagògica adequada per dinamitzar el grup?		
Ha introduït les lectures de forma creativa i motivadora?		
Portava les sessions prou preparades i coneixia les lectures suficientment?		
Ha sabut dinamitzar i controlar el grup?		
Ha buscat la implicació dels membres del grup proposant altres activitats més enllà de la lectura del llibre?		
Ha estat capaç de captar l'interès de la lectura més enllà de la trama i fer-ho descobrir als participants del club de lectura?		

Pel que fa als lectors i lectores:	SÍ	NO
Han complert l'horari establert?		
Han llegit els llibres del club?		
Han participat activament en el club de lectura?		
Han expressat les seves opinions de forma oberta i franca?		
S'han il·lusionat i han fet propostes enriquidores per complementar el club?		

Pel que fa als llibres	SÍ	NO
La selecció ha estat l'adequada?		
Han agradat les lectures?		
Hem tingut els exemplars suficients i a temps?		
Per què?		
.....		
.....		
.....		
.....		

Pel que fa als objectius marcats:	SÍ	NO
S'han assolit tots els objectius del club de lectura?		
De zero a deu, quina nota posaries al teu club de lectura?		
Què cal millorar, modificar, eliminar o complementar del nostre club?		
Per què?		
Observacions		